

Damir Grubić

Peruško Bogdanić - Klasika osamdesetih

Kiparsku djelatnost Peruška Bogdanića obilježuju prepoznatljive značajke, počevši od prve samostalne izložbe u Galeriji Studentskog centra (1980.) pa do izložbi u Galeriji "Forum" i Künstlerhaus Bethanien u Berlinu potkraj 1990. godine. Razabirljivi obrisi presjeka otkrivaju tektoniku zrenja, evolutivne pomake u srž različitih problemskih cjelina što se očituju u ciklusima, ili se javljaju na vertikalama čvrstih uporišta, a to znači vraćanje na načet, nedovršeni segment projekta, razrađivanje novih modaliteta oblika iz prijašnjih.

Bogdaniću je primjerena svijest o klasičnoj tradiciji (upotrebljava tradicionalne kiparske materijale: drvo, kamen, broncu) poetičnoga mediteranskog ozračja (makar naglašava svoju fascinaciju plastikom afričkih Indijanaca). Ona odgovara ritmu njegova psihoemotivnog bića, konceptualnim razradama, odmjerenu oblikovorstvu, graditeljskoj metrici koju je vlastitim radnim iskustvom prepoznavao ispod fizičkih obilježja povijesno naslijeđenih struktura. Iz polazišta svoga civilizacijskog trenutka nastoji uspostaviti materijalan realitet drukčije kodirane percepcije, očišćene od sloja poznatog, konvencionalnog robovanja opisnosti plastičkog jezika.

Izložbom u Salonu Galerije "Karas" 1987. godine Bogdanić ostvaruje začudnu semantičku potku portretnih obilježja drvenih glava unutar krajnje škrtih, minimaliziranih oblikovnih zahvata, profinjena, suzdržanog rukopisa vidljivog u sitnim, kratkim tragovima alatke kojom zasijeca u površinu materije. Možda je to plastična vizualizacija Musilova čovjeka bez svojstava, poetič-

na stilizacija koja svoju draž pronalazi u jednostavnosti izraza, sugestivnoj ogoljelosti što više skriva no nudi pogledu. Ali, zasigurno je izvedena kroz prizmu nove osjećajnosti jedne klasične teme.

Najnoviji radovi usredotočeni su na dva oblikovna problema: vertikalne, monolitne mase i kružne, elipsoidne strukture otvorene jezgre. S jedne strane možemo registrirati skupinu radova podudarne koncepcije nazvanih I, II, III, Heretik - to su skulpture vertikalne osi četvrtastih ili zaobljenih masa kojima je na vrhu obično položen manji oblik što zatvara liniju uspinjanja. Ti radovi mogu imati reference na klasično arhitektonsko nasljeđe (kapiteli), ali bi to bio pogrešan put traženja kontekstualnosti ondje gdje se uspostavlja autonoman kiparski poredak, život forme neovisan o izravnim izvorštima. Crteži iz ciklusa "Don Juan ili ljubav prema geometriji" cjeline su za sebe, ali uspostavljaju odnos sa skulpturom, njezinom trodimenzionalnom svrhovitošću. One otkrivaju Bogdanićevu težnju prema uspostavljanju apsolutnih načela stvaranja, što je vidljivo u drugoj skupini radova "Graditeljev zadnji dan" i "Jeka."

Te dvije skulpture otvaraju posve nov problemski ciklus. Produkt su zasigurno neogeopoetike u otkrivanju impersonalnih zakonitosti oblikovanja. U kontinuitetu njegove djelatnosti, kojoj je uvijek bio imanentan refleksivan pristup, na pragu novoga stvaralačkog desetljeća devedesetih godina, mnoga pitanja razvoja umjetnosti, preklapanja individualnog i općeg, obavijena su neizvjesnim, blago ocrtanim perspektivama.

